

QUO VADIS, MEFANET ?

*D. Schwarz¹, L. Dušek¹, S. Štípek², V. Mihál³, Č. Štuka²
a Koordinační rada MEFANET*

¹ Institut biostatistiky a analýz, Lékařská fakulta Masarykovy univerzity

² 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze

³ Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Abstrakt

Příspěvek informuje o stavu sítě lékařských fakult ČR a SR MEFANET (MEDical FACulties NETwork) v době konání konference MEFANET 2008 (listopad 2008). Činnost sítě byla oficiálně zahájena v červnu 2007 jednáním Koordinační rady v Praze. Zatímco v průběhu roku 2007 docházelo zejména k definování pravidel činnosti a náplně aktivit v projektu MEFANET, v roce 2008 byly již plněny dílčí cíle, a to zejména v oblasti vývoje jednotné platformy pro sdílení vzdělávacího obsahu mezi lékařskými fakultami. Pro další prospěšný vývoj projektu se ukazuje jako vhodné aktivně zapojit více týmů s konkrétní odpovědností za plnění vybraných témat.

Klíčová slova: informační technologie, výuka, e-learning, MEFANET

Abstract

The paper informs about the current state in the network of the Czech and Slovak medical faculties MEFANET (MEDical FACulties NETwork). The network was launched and its coordination committee was found in June 2007. Particular important goals have been solved during 2008, especially those concerning the development of the uniform platform for sharing the educational content in the network. Any further beneficial progress in the project should be catalyzed by involving more teams into the action with a particular responsibility for solving selected topics.

Keywords: information technologies, education, e-learning, MEFANET

MEFANET

Projekt meziuniverzitní sítě MEFANET (MEDical FACulties NETwork) funguje na základě rovnocenné spolupráce všech deseti lékařských fakult v ČR a SR, které se rozhodly pro společný postup při zavádění moderních informačních technologií do výuky, a to zejména v oblasti tvorby a sdílení elektronických výukových materiálů. Projekt MEFANET nemá za cíl na fakultách cokoli direktivně zavádět a je postaven výhradně na dobrovolné spolupráci zapojených subjektů. Řešení projektu je dominantně zaměřeno na tvorbu metodických materiálů a doporučení, které usnadní širší spolupráci pedagogických týmů.

Základní cílová skupina projektu zahrnuje pedagogy a studenty lékařských fakult a takto je z kalkulována v tab. 1. Celková cílová skupina zahrnuje mimo uživatele uvedené v tab. 1 také studenty z jiných fakult se

zájmem o disciplíny blízké lékařským oborům (např.: fakulty tělesných studií a sportu, pedagogické fakulty, školy s akreditací zdravotnických oborů apod.).

Tabulka. 1 Kalkulace základní cílové skupiny potencionálních uživatelů sítě MEFANET. Zdroj: průzkum členů Koordinační rady na jednotlivých fakultách.

Fakulta	Město	CZ/SK studenti	ENG studenti	Akademičtí pracovníci a učitelé
Lékařská fakulta Masarykovy univerzity (LF MU)	Brno	2637	327	775
Lékařská fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (LF UPJŠ)	Košice	2230	160	297
Jesseniova lékařská fakulta v Martine Univerzity Komenského v Bratislave (JLF UK)	Martin	1527	201	200
Lékařská fakulta Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK)	Bratislava	2649	360	494
Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (LF UP)	Olomouc	2355	291	529
1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze (1. LF UK)	Praha	3060	389	1238
2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze (2. LF UK)	Praha	1142	172	400
3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze (3. LF UK)	Praha	907	250	234
Lékařská fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze (LFHK UK)	Hradec Králové	1150	200	365
Lékařská fakulta v Plzni Univerzity Karlovy v Praze (LFP UK)	Plzeň	1400	300	305
Celkem		19057	2650	4837

Priority MEFANET v roce 2008

Projekt MEFANET má ambice metodicky pokrýt všechny oblasti nutné k vybudování komplexního zázemí pro elektronickou podporu výuky na lékařských fakultách. Jednáními Koordinační rady byly stanoveny následující priority činnosti pro rok 2008 [1],[2]:

- Zahájit činnost v různě zaměřených podprojektech s rovnoměrným zastoupením zapojených škol s cílem vytvářet mezifakultní autorská díla.
- Standardizovat technologické řešení výukových portálů fakult tak, aby zajišťovaly co nejširší dostupnost zveřejňovaných materiálů.

- Iniciovat proces standardizace technologického řešení pro různé typy multimediálních pomůcek (digitální video, webové archivy snímků, e-learningové kurzy apod.)
- Průběžně aktualizovat již publikované materiály.
- Zahájit otevřenou komunikaci všech řešení a zveřejňovat zásadní metodické materiály.
- Pořádat k dané problematice semináře a konference.
- Vyřešit dílčí legislativní otázky a ustanovit síť MEFANET smluvně.

Činnost MEFANET v roce 2008

V průběhu roku 2008 se věnovalo velké úsilí průběžnému vývoji společné platformy pro sdílení vzdělávacího obsahu (dále jen portálová platforma) a její postupné implementaci do provozu na jednotlivých fakultách. Platforma ve svém vývoji pokročila do stavu již funkčního, použitelného a užitečného nástroje. Na devíti lékařských fakultách byla instalována minimálně pro testovací účely a na pěti instancích již byly publikovány elektronické učební materiály v různém rozsahu. U příležitosti konference MEFANET 2008 je přichystáno spuštění centrální brány, která integruje veškeré informace ze sítě MEFANET na jedno místo. V tomto smyslu se tedy jeví cíl standardizace technologického řešení jako splněný, nicméně mohutný rozvoj funkčnosti tohoto řešení generuje další požadavky a vznikají tak nové výzvy i na tomto poli. Samotná implementace portálové platformy v celé síti MEFANET dokončena ještě rozhodně není – stádium nasazení na jednotlivých fakultách se výrazně liší a závisí na míře podpory ze strany lokálních oddělení a center pro výpočetní techniku a informační technologie. Portálové platformě je věnován v tomto sborníku samostatný článek.

Další činností, která se v roce 2008 velmi dařila a daří, je komunikace cílů, aktivit i dosažených výsledků projektu dovnitř i navenek sítě MEFANET. Vedle samotných portálů slouží jako komunikační kanál projektu informační bulletin MEFANETin. Byla připravena čtyři elektronická čísla, která byla distribuována přes Koordinační radu projektu ke všem potencionálním uživatelům sítě, viz tab. 1. Stále platí, že hlavním komunikačním nástrojem je projektový web www.mefanet.cz, který byl oproti své verzi z roku 2007 kompletně přepracován. O tom, jak dobře se daří šířit dobré jméno této sítě, svědčí respekt, jaký vyslovení slova MEFANET dnes nejen v akademických kruzích budí. Vzhledem k tomu, jak je tato „značka“ mladá, je to jistě úspěch mimořádný a pro budoucnost projektu zcela zásadní. Dílčí zásluhu na něm mají např. zveřejněné články v odborně zaměřených periodících Medical Tribune, Lékařské listy aj. Nemalý podíl na tomto úspěchu pak nesou také mnohá

konferenční sdělení ať už na lokální úrovni (Telemedicína Brno, Telehematologie Ostrava, Moodle Moot Čeladná) nebo na úrovni mezinárodní, které se týká zejména celosvětový kongres AMEE 2008, na němž byl MEFANET prezentován formou samostatného symposia. Jednoznačně největší podíl na dobrém jméně značky MEFANET má však samotný princip této sítě, společná myšlenka projektu a jeho náplň, která je výrazně hmatatelná narozdíl od mnoha jiných projektů, jež zneužívajíce fenomén e-learningu, čerpají mnohdy výraznou podporu pro svou prázdnou a velmi zřídka užitečnou činnost.

Další jmenované priority činnosti souvisí významně se dvěma předchozími body, tedy s portálovou platformou a se šířením a zveřejňováním veškerých výstupů projektu. Kromě konference MEFANET 2008 proběhlo v roce 2008 několik seminářů a setkání pracovních skupin. Jako nejprůnosnější se dnes jeví série jednání nad společným rámcem pro autentizaci/autorizaci uživatelů portálové platformy prostřednictvím technologie Shibboleth, jejíž následná implementace umožní rozeznávat příslušnost uživatele v rámci celé sítě na kterémkoli portálu. Zajímavé bylo také pracovní setkání v podprojektu Telehematologie, kde se vedle řešení pro sdílené úložiště klinické obrazové dokumentace probíraly možnosti propojení těchto edukačních nástrojů s nástroji pro klinickou praxi.

Smluvní ustanovení sítě MEFANET je v době konání konference MEFANET 2008 před svým dokončením – dokumenty existují, a to i v připomínkových verzích, zbývá jen najít energii a čas k jejich finálnímu předložení právním oddělením jednotlivých fakult.

Záměrně jako poslední bod je zde uvedeno zahájení činnosti v různě zaměřených podprojektech s cílem vytvářet mezifakultní autorská díla. Právě tvorba elektronických materiálů je jedním z nosných principů sítě MEFANET a myšlenka tvorby v mezifakultních týmech slibuje snad efektivnější vytěžování již existujících podkladů. S ohledem na velkou podobnost kurikulů pro studium medicíny na jakékoli lékařské fakultě se jevila tato priorita při sestavování plánu činnosti naprosto samozřejmou. Nyní se ukazuje, že v roce 2008 byla tato část projektu v ústraní a zůstává tedy výzvou pro budoucnost. V tomto duchu byla také připravena přihláška pro centralizovaný rozvojový projekt „Budování vzdělávací sítě lékařských fakult ČR pro tvorbu a sdílení výukových materiálů na společné platformě“. Jeho podstatou je zejména vybudování dosud neexistující široké základny elektronického vzdělávacího obsahu, a to včetně jmenovité řady komplexních elektronických pedagogických děl, při jejichž tvorbě budou iniciovány nové mezifakultní autorské týmy.

Závěr

V příspěvku byly představeny naplánované priority projektu MEFANET v roce 2008 a bylo popsáno, kterými směry se ubíralo hlavní úsilí a aktivity.

Evidentně bylo dosaženo zcela mimořádných úspěchů, a to zejména v oblasti vývoje společné portálové platformy a dále také ve smyslu šíření dobrého jména „značky“ MEFANET. Mnoho témat, která se pro síť MEFANET nabízejí, však zůstávají dosud nezvednuta, anebo pokud zvednuta, tak jaksi latentně. Jejich seznam by stačil na další článek v tomto sborníku a mnohá z nich byla již jmenována na konferenci a na jednáních Koordinační rady v roce 2007. Je důležité, aby se k těmto tématům přihlásily nově sestavené týmy, vzali si jejich řešení na starost a rozšířili tak akční jádro sítě MEFANET. Jiné, jednoznačnější názory a stanoviska nelze od tohoto příspěvku zřejmě očekávat, neboť aktivity projektu MEFANET mají charakter dlouhodobý a jednotlivá témata činnosti se mění a přibývají v oblasti, kde MEFANET působí, rychle až překotně. Budeme-li tedy hledat odpověď na otázku „Quo vadis, MEFANET?“, nabízí se odpověď ve smyslu „Panta rhei“ – „Vše se mění a plyne, půjdu tedy tam, kam určíte“.

Literatura

- [1] Dušek, L. a kol.: MEFANET: projekt meziuniverzitní spolupráce při vytváření vzdělávací sítě lékařských fakult v České republice a na Slovensku. In *MEFANET report 01*. 2007, s. 13–16.
- [2] *Projekt MEFANET: MEDical FACulties Educational NETWORK* [online]. [2007] [cit. 2008-09-12]. Dostupné na WWW: <http://www.mefanet.cz>